

Carnet de RUTA

Josep M. de Solà Morales i de Rosselló, President de l'entitat Amics de Besalú i el seu Comtat

Enguany la reunió anual d'"Amics de Besalú i del seu comtat", ha revestit un interès extraordinari: a l'ordre del dia, figurava l'elecció del nou president.

Després de la mort del patrici besuldenc Salvador Vilarrasa i Sicra (a. c. s.), el qual l'havia presidit onze anys, els components rectors de la junta ja van posar els ulls en la figura de l'olotí Josep M.ª de Solà-Morales i de Rosselló.

La personalitat intel·lectual d'investigador, abocat a l'estudi del pretèrit comarcal, i la seva vinculació familiar a la vila de Besalú, el convertien tot seguit en la figura escaient per a presidir l'entitat en la qual, des de la seva fundació, seguia essent una de les personalitats que li proporcionava més relleu. Per tot plegat, no ens va sorprendre que la proposta, formulada pel vice-president Lluís Vilardell i de Traver, fos acceptada amb afecte i entusiasme. Era l'home adequat, tant per les circumstàncies personals que hi concorren com pels lligams que el relacionen amb la vida de l'antiga capital del comtat.

Aquesta unanimitat dels socis, congregats en els salons senyorials de la pairalia dels Pozo-Ferrer, va promoure l'acceptació i unes paraules emocionades de l'elegit, agraint la confiança atorgada. L'elecció corrobora l'assentiment dels socis envers la junta directiva, distingint entre els possibles presidenciables a un home amb mèrits concrets i determinats per a responsabilitzar-se'n.

No vull pas estendre'm en aquesta reunió—celebrada el dia 15 d'aquest mes—, que suposa una altra manifestació de l'activitat d'aquests estudiosos, lliurats a promocionar restauracions monumentals i a la investigació de llurs vicissituds en el temps. El resum d'un any, llegit per la senyora Montserrat del Pozo, secretària de l'entitat, és una síntesi indiscutible per a fer-se càrrec de la tasca que desplega. No hi ha setmana que no s'atenguin lletres de qui-sap-les localitats que es proposen fundar associacions semblants i rubriquen per llur interès sol·licitant consell, la seva transcendència nacional.

Acabada la conferència pronunciada pel doctor Josep M.ª Corominas, sobre les "Lluites medievals entre Banyoles i Besalú", el delegat provincial del Ministeri d'Informació i Turisme, féu entrega del premi concedit darrerament. Va clausurar l'acte l'Excel·lentíssim Governador Civil, senyor Victorino Anguera, amb un fermall de mots càlids, amicals i encoratjosos.

Des d'aquí també voldríem felicitar el bon amic nostre Josep M.ª de Solà-Morales i de Rosselló, i, encara que sembli una banjeria, tots els components i entusiastes d'aquesta agrupació comarcal que ja mereix una gran consideració en la vida cultural del país.

Ramon Calm

La nova em produí profunda impressió. A Jucaman, Mèxic, ha mort En Ramon Calm i Clota. Exiliat l'any 1939, tot seguit de la desfeta repuplicana, de temps en temps sabia noves d'ell, per mitjà dels seus familiars residents a Olot, i per ells vaig assabentarme que, jubilat de les seves activitats docents a la República mexicana, preparava el retorn a la Pàtria estimada, que mai no pogué oblidar; per això, l'impacte de la notícia de la seva mort em causà més dolorosa impressió, ja que m'havia fet la il·lusió de reveure de nou al nostre inoblidable mestre.

Com en una projecció seriada, passen pel meu magí les imatges de l'època d'estudiant de primària i batxillerat al Col·legi Calm d'Olot. Recordo l'escala del n.º 23 del carrer Vilanova, que diàriament pujàvem per entrar a la sala del primer pis, on es desenvolupaven les classes, sota la direcció del senyor Calm, autoritari, rígid, atent a tot i a tots els seus alumnes, però paternal i amb una extraordinària càrrega d'humanitat, anava forjant tenidors de llibres, mestres, batxillers, molts dels quals després passarien a les disciplines Universitàries i alguns dels quals en l'actualitat ocupen càrrecs ben importants en les diferents rames de l'Administració i altres en l'exercici de professions liberals i en les activitats dels sectors industrial i comercial.

Recordo els nostres desplaçaments a l'Institut de Figueres, per tal d'efectuar els exàmens de batxillerat i el bon cartell que tenien els estudiants del "Colegio Calm" d'Olot, que, per regla general, malgrat ésser d'ensenyament lliure, obtenien les millors notes.

Passen per la meua imaginació, escenes dels meus temps d'estudiant a Barcelona, quan, per les vacances, visitava el meu mestre, i recordo les recomanacions i consells paternals que sempre em donava. Recordo així mateix que, malgrat les nostres dissidències polítiques, sempre coincidíem en l'essencial, i m'emociona de recordar que el 18 de juliol del 1936, en produir-se el Gloriós Moviment Nacional, quan l'Ajuntament d'Olot, del qual formava part com a Conseller, intentà acordar la meua destitució, s'hi oposà rodonament, plantejant l'alternativa de la seva dimissió si es produïa tal acord. Aleshores, no vaig saber agrair prou aquest noble gest, del qual vaig assabentar-me pel Secretari Sr. Sanz puix que contrariava els meus plans d'evasió de la zona roja. Més tard, en demanar la meua lleua, i actuant ell d'Alcalde, en acomiadar-me em donà tota mena de consells i m'oferí tota l'ajuda que estigués al seu abast en aquelles circumstàncies; jo, que ja tenia planejada la meua evasió, no em vaig atrevir comunicar-li els meus projectes, per temor a la seva reacció, i vaig deixar Olot, amb la recança i potser el remordiment de la meua hipocresia, justificada en aquella ocasió.

Estic fent una narració de les meves relacions amb el nostre Mestre, que lògicament no interessin a ningú més que a mi, però també estic convençut que els meus condeixebles d'aquella època em comprendran i recordaran l'enorme humanitat de l'inoblidable Mestre; i si així és, jo voldria proposar, i crec que és un deure nostre, retre un homenatge a la seva memòria, que podria consistir en un funeral per la seva ànima. Vosaltres, amics i condeixebles, teniu la paraula.

Sadurn Costa